

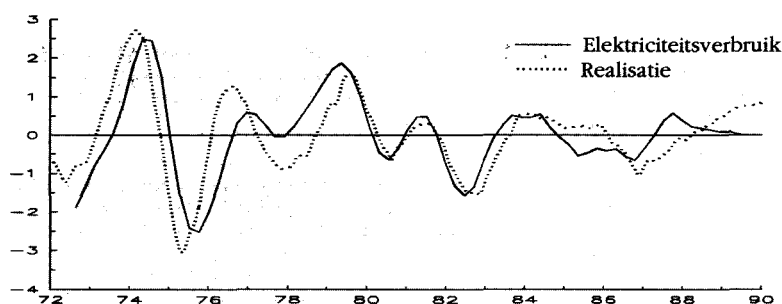
Conjunctuurindicator

Elektriciteitsverbruik als conjunctuurspiegel?

De DNB-conjunctuurindicator voor maart 1991 duidt net als in voorgaande maanden op een bescheiden verdere afzwakking van de conjunctuur, zie figuur 1. De indicator heeft bijna de nul-as bereikt, hetgeen wil zeggen dat de voorspelde economische bedrijvigheid zich bijna op het trendmatige groeipad bevindt. Van de vijf samenstellende componenten liggen de IFO-indicator van de Duitse industrie, de verwachte industriële bedrijvigheid en de verwachte omzet van nieuwe NCM-polishouders elk nog steeds boven de nul-as, en leveren dus een positieve bijdrage aan de indicator. De feitelijke orderontvangst in de industrie en de reële geldhoeveelheid, afgeleid van M1, liggen inmiddels onder de nul-as en leveren derhalve een negatieve bijdrage aan de indicator.

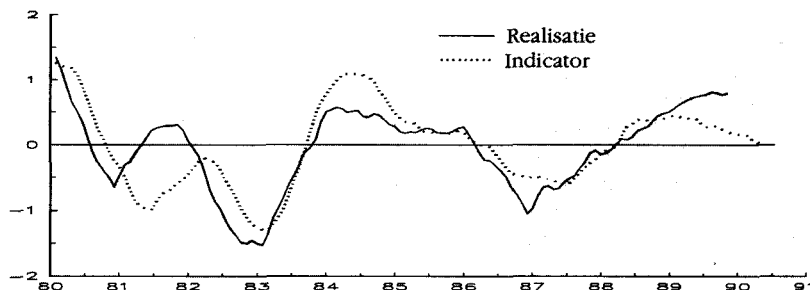
De realisatie van de conjunctuur – afgemeten aan de productie in de verwerkende industrie – is nog steeds hoger dan op grond van de conjunctuurindicator mag worden verwacht. Het lijkt er op dat de industrie positief afsteekt bij de andere componenten van de breedste maatstaf van de conjunctuur, het bruto nationaal product. Zo nam het volume van de industriële productie in de eerste helft van 1990 toe met circa 4,5%, terwijl het bnp-volume toenam met slechts 2,6%.

Figuur 2. Conjunctuur volgens industrieel elektriciteitsverbruik^a



a. Finaal verbruik, totaal industrie, excl. transport.
Bron: CBS, *De Nederlandse energiehuishouding*.

Figuur 1. DNB-conjunctuurindicator



Cijfers van de industriële productie komen verhoudingsgewijs snel beschikbaar, al is dit met een vertraging van circa drie maanden. Een snellere waarneming van de actuele stand van de conjunctuur zou zeer wenselijk zijn. Recentelijk is gesuggereerd¹ dat de cijfers van het elektriciteitsverbruik zouden kunnen fungeren als zo'n snel beschikbare maatstaf van de conjuncturele ontwikkeling. De Samenwerkende Elektriciteits-Productiebedrijven (SEP) kunnen het stroomverbruik immers dagelijks afleiden uit de meterstanden. Is het elektriciteitsverbruik inderdaad een goede maatstaf van de conjunctuur? En zijn deze cijfers echt veel sneller beschikbaar dan die van de industriële productie?

Ter beantwoording van de eerst gestelde vraag toont figuur 2 naast de realisatiereeks ook de conjunctuur volgens het industriële elektriciteitsverbruik, berekend volgens de methode van de DNB-conjunctuurindicator. Duidelijk is te zien dat het elektriciteitsverbruik in de jaren 1972-1985 goed heeft gespoord met de industriële productie, waarbij slechts de minder geprononceerde conjuncturele beweging in de jaren 1976-1978 als uitzondering kan worden genoemd. Na 1985 loopt de ontwikkeling echter uiteen, terwijl deze in de laatste drie jaren zelfs contrair is. Een mogelijke verklaring zou kun-

nen samenhangen met het feit dat sommige industriële sectoren meer elektriciteit gebuiken dan andere, en de groei in de diverse sectoren uiteenloopt.

De opzet om gegevens van het industriële elektriciteitsverbruik te gebruiken als snelle waarneming van de actuele conjunctuur, wordt doorkruist door het bovenvermelde contraire beloop van elektriciteitsverbruik en productie in de laatste drie jaren. Daarnaast kan de snelheid waarmee cijfers over het elektriciteitsverbruik beschikbaar komen een probleem vormen. De door het CBS gepubliceerde energiedragerbalans loopt veel verder achter dan de gegevens van de industriële productie. De mu-

DNB
ES

taties in de meterstanden van de SEP en de gepubliceerde gegevens verschillen, doordat een aantal componenten van het finale verbruik, zoals de door de industrie zelf opgewekte elektriciteit (14% van het totaal), wordt geraamd.

Conclusie

De DNB-conjunctuurindicator duidt op een bescheiden verdere afvlakking van de conjunctuur. De huidige industriële productie groeit harder dan verwacht, maar lijkt momenteel niet geheel representatief voor het gehele bruto nationale product. Het industriële elektriciteitsverbruik is vooralsnog geen alternatief als maatstaf van de actuele conjunctuur.

1. M. Metzke, Stroomcijfers geven actueel beeld van conjunctuur, *NRC Handelsblad*, 10 oktober 1990. Dit idee is niet nieuw. Zie bij voorbeeld V. Tanzi (red.), *The underground economy in the United States and abroad*, Lexington Books, D.C. Heath and Company, 1982, blz. 187.